

עין משפט
נר מצוה

יד א מיי פין מהלסת
נכרות הלכה י סמג
ענין יב:

ⓘ
⏏

תורה אור **השלם**

- רשם הקהר השלישי חזקל הוא החזקל קדמת אשור והקהר הרביעי הוא פרח: בראשית ב די
- והיה בעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חם והיה עלתו רענן ובשנת צברת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי: ירמיהו יז ח
- מלאךך ודמךך לא תאמר קבור בןך תתן לי: שמוח כב כח

ⓘ
⏏

שיטה מקובצת

ⓘ
ורבים והכמים אורחים
פרת שמו אמר מר שמוסיו פרים ורבים מסייע:
פרח: מכיפה: ע' בערוך ערך כח:
ⓘ
ופליגא ס"א דשמואל ארשמואל: דאמר:
ⓘ
הלקוח:
ⓘ
דפרת מוראש:
פרת מקלחין:
ⓘ
שגדל מאליו בלא שום מטר: מכיפה: מאליו בלא שום מטר חיבת ורבה נמחק:
ⓘ
חיבות וזחלין נובעין נמחק:
ⓘ
ופליגא דשמואל ארשמואל דאמר שמואל חיבת ידידה (דשמואל) נמחק:
ⓘ
בוזחלין דבכל שעה:
ⓘ
עבד לבנתיה:
ⓘ
רביעי אלא הכי קאמר הוא פרת:
ⓘ
ביושר כרוך הלוכו ולכן עומד בשמו ובפרשת:
ⓘ
ורבי מאיר משמע כו דקרא שליך נקרא שמו:
ⓘ
יתר אלא לפי:
ⓘ
מתברכין ממנו:
ⓘ
ען ר"ת ס"א רש"י:
ⓘ
הוא זכרתא דמיא חיבת רמיא נמחק:
ⓘ
בפריה:
ⓘ
ען וגבי דקרא נמי:
ⓘ
דחלפא אבי וורא:
ⓘ
אלא יצא במזרח כמי עמוד האור ע"כ ורד"י ג"ע במעבר לעירב מכה אור:
ⓘ
כל ליכא אימר בירידתי נפל:
ⓘ
ען בקוטרס דמי גשמיים:
ⓘ
ען יצא המטל ועשה מקוה בתחלה אות ל' נמחק:
ⓘ
באשבורן אלמא לכל מילי יתן מקוה לרין מעין ולא מעין לרין מקוה:
⫸
א"ע ש' שד"י מן שמיים מתנסיים בו חיבות נמחק: מכונסים שם במקוה נמחק:
ⓘ
ען קאמר והיט להוציא לכנהניו רב וקאמר ולאו אות ה' נמחק:
ⓘ
מאמרשי דרגלי (שבדורס) (השוורס) היו נקובים כמציא רמון:
⫸
עט של בני בית הכרתי:
⫸
באשבורן דמה נפשד:
⫸
למפני ובהדיא נמחק שמתהוין:
⫸
ען מטיבויא דב' חיבת דקאמר נמחק:
⫸
ען דקאמר בקרקע:
⫸
חזו להטיל (בקביעותא):
⫸
לא ראה דאפילו לא:
⫸
ען נפשיה מטהרי א"ר דרלמא רבוב:
⫸
ען דשמואל דהכא ואבוב:

ⓘ
⏏

רבינו גרשום
ענינא דמדיילין. שבראשי ההרים שביאין שאין יוצאין ממנו: הנהו סולמי דפרת נינהו. כלומר טילותו נמשכין ממנו תחת הארץ ונובעין על ראשי ההרים: הוא פרת דמעיקרא. להכי כתוב ביה הוא לומר שהוא קודם האלו: מימיו פריין ורבי. שמתגברין ביתר: מכיפה מתברך. מגדוויי הוא מתברך שאינו מתגדל לא מגשמים ולא מבעיות אלא מצפנו ודיינו פליגא דרב דאיתו דאמר סהור רבא פרת לומר שגשמים הוא מתגדל: ומפצי ביומי תשרי ומניחין בקרקעית

נה:

הוא פרת דמעיקרא. פירוש ולא מפני שהוא קטן קורהו רביעי יא' דהוא פרת דמעיקרא ששמו פרת מקודם שמתחיל ליפרד לר' ראשים וכשמתחיל ליפרד יוצאים הנהרים זה לנד זה ^[א] (וזה לנד זה) ופרת הולך ציושר יא' לדרך הילוכו ובפרשת שקלים יסד רבי אליעזר הקליר צטילוק דפרת תוקפו כנגד שני נהרות וכן משמע בצראשית רבה שהוא גדול שאומרים לפרת מפני מה אין קולך הולך והוא אומר ^[א] פירותי מעידין עלי אומרים למדקל מפני מה קולך הולך והוא אומר הלואי אשמיע קולי ואראה משמע דמדקל קטן מפרת וקלט קשה דאמר צפרק כל הנשעצין (שנעות דף מו:). עד הנהר הגדול נהר פרת עבד מלך כמלך דמשמע דוקא משום א"י קורהו גדול: **מסייע** י"ה לשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפה מיבריך.

אע"ג דשמואל איירי בכל הנהרות יא' ולר"מ משמע דנקט פרת דוקא דנקרא שמו פרת שמימיו פרים ורבים אינו אלא משום דפרת מתצרך יותר יא' לפי שהוא תשוב יותר מן האחרים אי נמי לפי שהוא ראש לכולם נקרא פרת ע"ש שכולם מתצרכי ^[א] (ומכיפה דפרת) וכן ע"י ע"ז ר"ת בתשובה לפי שפרת הוא למעלה מכל הנהרות והוא י' רמיא ^[א] שכל הנהרות שומין ממנו תלה הכתוב ^[א] פריה ורביה זו כשהוא רבה כל הנהרות רצין: **מכיפיה** מיבריך. מסלע שלו כדמתרגס סלע כיפה:

מטרא במערבא סהרא רבה פרת. כאן משמע דפרת הולך מא"י לנצל וכדפרישית לעיל צפ' מומיין אלו (דף מד:)

משמע מתוך כך דגן עדן בצמער העולם דנצל הוא נצפונות מורחית של א"י ולהכי קרי להו בני צבל לא"י מערבא ואמרינן צלא יחסור (ב"ב דה:)

דנצל נצפונות של א"י עומדת דכתיב מנפון תפתח הרעה וגו' אלמא פרת הולך ממערב למזרח ומשמע שכן הוא מתחלת יצאמו כדאמרינן הוא פרת דמעיקרא אלמא דגן עדן בצמער העולם וכן משמע צב"ר דקאמר בכל מקום מזינו רוח מורחית קולטת ^[א] (קולטת) אדה"ר דכתיב ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרזים ^[א] (קולטת) אין דכתיב וישצ בצרך נוד קדמת עדן ^[א] וגבי משה נמי דכתיב אז יבדיל משה שלש ערים מורחה שמש משמע שעולם הני שנכנס בו אדה"ר הוא בצמורחו של ג"ע ש"מ ^[א] בצמערב העולם ותימה

דצפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף קד.) אמרינן דשמא' האי דסומקא כפרא ופינא כפרא דחלפא ^[א] אורורי דגן עדן משמע דצמורח העולם קאי דצשחרית חמה צמורה וכן פ"י עס רבינו שמואל מדכתיב ויטע גן עדן מקדם ואע"ג דמתרגמינן מלקדמין מכל מקום משמע נמי מורח דהכי נמי קדמת עדן מקדם לגן עדן משמע צב"ר שהוא מורח ומתרגס מלקדמין ומיהו קרא איכא לדחויי שהוא מורחו של עדן אצל עדן גופיה בצמערב העולם וההיא דב"ב איכא לפרושי דלא חלפא ממש קאמר אלא צשחרית כשחמה יוצא יא"ו מכה עמוד האור על גבי ^[א] חדרי דגן עדן בצמערב ולערב מכה אור של גיהנם שצמורה ואין חימה על הטעם זה דנכל ענין כשנפרש כריך לאומרו דקאמר התם ואיכא דלמרי איפכא ולא מסתבד לומר דפליגי צהכי דמר סבר גן עדן צמורה ומר סבר בצמערב ^[א] **וּבַפָּצִי** ביומי תשרי. פירש בקוטרסם שנותנות המפלים תחת רגליהם במים מפני הטניט שלא ימוך וכן משמע פרק מיעוקם (מה דף סו:)

דלמר שמואל צב רב יתכן אשה לא תטבול צנמל ואע"ג דהשתא ליכא טיט אימר דדידינוי נפל פירוש ע"י ידידו שמדדה את עצמה ובתרה מייתי הך דלצוה דשמואל דהכא ובתרה מייתי הא דלמר רב גידל אמר רב נתנה תצטיל לצנה וטבילה לא עלתה לה טבילה ואע"ג דהשתא ליכא אימר דדידינוי נפל ור"ת מפרש ומפלי משום לניעות שהנהרות קטנים בימי תשרי ופורים להו מפלים שלא יראו אותן כדי שלא תמהרנה לטבול מפני הצומח ולא טבולו שפיר והיינו טעמא נמי שלא תטבול צנמל לפי שמצויים שם בני אדם וממהרת לטבול משום ^[א] ביעתן דלינאי דומיא דההיא דקאמר התם לעיל אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ומפרש התם משום דבעיתא דלמא נפלה ולא טבילה שפיר ולא גרסינן בזהיא דנמל ואע"ג דהשתא ליכא יט' **שִׁמְאָה** ירבו מי נוטפין ע"א הווחאין והוו צ"הו בי נשמים רובא. וכדפי' בקוג' ^[א] ומי גשמים אין מטהרין צוחלין כדקתני צב"ח מעיין מטהר צוחלין ומקוה צאשבורן ואור"ת דאשבורן דמקוה דוקא בלמטוי צוחלין אצל צוחלין דמעין לאו דוקא בלמטוי אשבורן אלא ה"ק המעיין מטהר אף צוחלין אצל מקוה מטהר דוקא צאשבורן רגבי ליכא מייתי לה התם צב"ח דקתני מה דקתני מה מעיין אשבורן אלא ה"ק המעין מטהר אף מקוה בידי שמים יא' ^[א] עשה מקוה לכתחלה אי מה מעיין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא מ"ל אך מעיין מעיין אף מקוה מטהר צוחלין אף מקוה מטהר צוחלין מ"ל אך מעיין

מעיין צוחלין והמקוה צאשבורן ^[א] יש להביא ראיה מים שעשה שלמה שהיו הכהנים טובלין בו אע"פ ^[א] שהמים מכונסים שם בצמקוה ומיהו יש לחכות דצירושלמי קאמר ^[א] והיה לרחצה הכהנים צו ולאו כלי הוא ^[א] ומפרש דרגלי השורים נקובים כמוציא ^[א] וא"כ אפשר שיהיו צוחלין וכן מקוה שעל יט' הפרווה צפ' אמר להם הממונה (ויומ' דף לא.) שהיה מעין עיטם והיה כהן גדול טובל בו אפשר שנכנסין מזד אחד ויואלין מזד אחר ומיהו זה דבר פשוט דמי מעיין שנפסקו מן המעיין שמתהרין צאשבורן ^[א] ממה נפשך שהרי נעשו מקוה מאחר שנפסקו מן המעיין ^[א] שמתהרין ובהדיא תנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"א) מעיין שהעצירו על גבי צריכה והפסיקו הרי הן כמקוה חזר והמשיכן בו' ומשקה בי מטבחים לא דקאמר צפ' קמא דפסחים (דף פ:.) לא דבקרקע חזו להטביל מחטין וזנורות ומשמע צאשבורן דומיא דכלי וקאמר התם מלמא הים שצבורה היו וגראה להציא אלה ^[א] פילו לא נפסקו מההיא דתנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ח) ומייתי לה צפרק שמנה שרפים (צבת דף קט.) ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין צוחלין ופסולין לנצים בו' ופליג את"ק דלמר כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים ומשמע דלמא ר' יוסי למימר דאע"ג דקוו וקיימי כדלמר צריס מכות (דף ד.) מטהרין נמי צוחלין דלא צא הכתוב לנצל מהן תורת זחילה ופליגי צהכי דלת"ק אין מטהרין צוחלין ולר' יוסי מטהרין צוחלין אצל לכו"ע מטהרין צאשבורן וגם מדקאמר הכא אין המים מטהרים צוחלין אלא פרת ציומי תשרי צלצד משמע צוחלין הוא דלא מטהרי הא צאשבורן ^[א] אע"י דליכא רובא צוחלין: **א"ן** המים מטהרין בוחאין בו'. פ"ר' בתשובה המתחלת משרצו מפילי חללים דאף על גב דשמואל ^[א] ואצוה דעציד מקוואות ציומי ניסן ורב דלמר מיטרא בצמערבא כו' קיימי בחדא שיטא לא קי"ל הכי אלא

מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות

עינאָ דמדליין. עניות המים הנוצעות צהרים רמים והנהו הוו גצוהים מפרת והיכי אמו מפרת: **סולמי דפרס**. יא' מקלמין תחת הקרקע ועולינן צהרים כמו סולם: **והנהר הרביעי**. דכחד מינייהו חשיב להו ואת אמרת דמינייה קאמו: **הוא פרס דמעיקרא**. הוא פרת הנזכר למעלה ונהר יוצא מעדן וגו' ^[א] שהשלשה נפרדין ממנו: **יוכל שמו**. של פרת. ועל יוכל ישלח שרשיו וגו' בעץ החיים מישתעי קרא ועץ החיים צגן עדן הוא ופרת הוא המשקה גן עדן: **פרין ורצין**. שגדל ^[א] ורבה צלא שום מטר: **סהרא רבה פרת**. פרת יורד מא"י לנצל וכשהגשמים יורדין צא"י סהרא רבה היו פרת צנצל שירדו גשמים צמערבא לפי שגדל מחמת הגשמים: **מקוה ציומי ניסן**. מקוה מים חיים נוצעים צבית ולא היה מניחן לטבול צנהרות צנימות הגשמים ירדו גשמים הרבה וקייש שמה ירבו מים שנוטפין מעבים לתוך הנהר שחס זוחלים דלא חזו לכן משום דהוו להו ספק צצותי' וצוצ כתיב מים ^[א] חיים. ל"א על הוחלים על אותם שפלו מן העבים לקרקע ומן הקרקע זחלו וקילחו לתוך הנהר דאי לא נוטפים משום זוחלים לא מיפסלי דלמרינן צפ' ראשון דצמורה (דף יב.) השאונה מיטרתה צהמשכה דהיינו שזמשך מים שאוצים לתוך המקוה על ידי צנורות: ^[א] זוחלין. נוצעין: **ומפלי ציומי פארי**. כשהיו טובלות צנהר ציומי תשרי הי' עושה להם מחללות של קנים

שקורין קלוי"ש ומשליכן לתוך המים ועומדות עליהן וטובלות לפי צנימי תשרי י'ש טיט קי' דהנהרות אכל שפתם וחושש שמה יעלה טיט למעלה על רגליהן ויהי חושך: **ה"ג ופליגא ^[א] ידידי אדילוי**. כלומר פליגא דשמואל אדשמואל: **אין המים מטהרין צוחלין**. יא' דכל שעה הוו מים נוטפין רצין עליהן: **אלא פרס ציומי תשרי**. שפרת היו מימיו פריין ורצין וזוחלין הנוצעים ^[א] ממעיניות מרצין ועוד שמשרי סוף ימי הקיץ ולא ירדו גשמים (הרי' ^[א] ומן מרובה אלמא נהרות מתרצין ממנימי גשמים ולעיל אמר מכיפיה מיבריך. ליצנא אחרינא הא דלצוה דשמואל הוה עציד י' לצרתיה מקוואות ציומי ניסן מפני שהוא סוף החורף שירדו גשמים מרובים אצל צאמנע החורף לא הוה עציד ופליגא אדשמואל דהוא אומר דכל שעה צעין מקוואות אלא פרת ציומי תשרי: ציץ

דצפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף קד.) אמרינן דשמא' האי דסומקא כפרא ופינא כפרא דחלפא ^[א] אורורי דגן עדן משמע דצמורח העולם קאי דצשחרית חמה צמורה וכן פ"י עס רבינו שמואל מדכתיב ויטע גן עדן מקדם ואע"ג דמתרגמינן מלקדמין מכל מקום משמע נמי מורח דהכי נמי קדמת עדן מקדם לגן עדן משמע צב"ר שהוא מורח ומתרגס מלקדמין ומיהו קרא איכא לדחויי שהוא מורחו של עדן אצל עדן גופיה בצמערב העולם וההיא דב"ב איכא לפרושי דלא חלפא ממש קאמר אלא צשחרית כשחמה יוצא יא"ו מכה עמוד האור על גבי ^[א] חדרי דגן עדן בצמערב ולערב מכה אור של גיהנם שצמורה ואין חימה על הטעם זה דנכל ענין כשנפרש כריך לאומרו דקאמר התם ואיכא דלמרי איפכא ולא מסתבד לומר דפליגי צהכי דמר סבר גן עדן צמורה ומר סבר בצמערב ^[א] **וּבַפָּצִי** ביומי תשרי. פירש בקוטרסם שנותנות המפלים תחת רגליהם במים מפני הטניט שלא ימוך וכן משמע פרק מיעוקם (מה דף סו:)

דלמר שמואל צב רב יתכן אשה לא תטבול צנמל ואע"ג דהשתא ליכא טיט אימר דדידינוי נפל פירוש ע"י ידידו שמדדה את עצמה ובתרה מייתי הך דלצוה דשמואל דהכא ובתרה מייתי הא דלמר רב גידל אמר רב נתנה תצטיל לצנה וטבילה לא עלתה לה טבילה ואע"ג דהשתא ליכא אימר דדידינוי נפל ור"ת מפרש ומפלי משום לניעות שהנהרות קטנים בימי תשרי ופורים להו מפלים שלא יראו אותן כדי שלא תמהרנה לטבול מפני הצומח ולא טבולו שפיר והיינו טעמא נמי שלא תטבול צנמל לפי שמצויים שם בני אדם וממהרת לטבול משום ^[א] ביעתן דלינאי דומיא דההיא דקאמר התם לעיל אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ומפרש התם משום דבעיתא דלמא נפלה ולא טבילה שפיר ולא גרסינן בזהיא דנמל ואע"ג דהשתא ליכא יט' **שִׁמְאָה** ירבו מי נוטפין ע"א הווחאין והוו צ"הו בי נשמים רובא. וכדפי' בקוג' ^[א] ומי גשמים אין מטהרין צוחלין כדקתני צב"ח מעיין מטהר צוחלין ומקוה צאשבורן ואור"ת דאשבורן דמקוה דוקא בלמטוי צוחלין אצל צוחלין דמעין לאו דוקא בלמטוי אשבורן אלא ה"ק המעיין מטהר אף צוחלין אצל מקוה מטהר דוקא צאשבורן רגבי ליכא מייתי לה התם צב"ח דקתני מה דקתני מה מעיין אשבורן אלא ה"ק המעין מטהר אף מקוה בידי שמים יא' ^[א] עשה מקוה לכתחלה אי מה מעיין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא מ"ל אך מעיין מעיין אף מקוה מטהר צוחלין אף מקוה מטהר צוחלין מ"ל אך מעיין

מים חיים, וחזרתי ובדקתי לפרשה וכן נראה צעיי כמו שפירשתי. ורובא דעלמא מפרשים טעפין כשאזנין ולא מילא' הוי. דמת הטעפין כמקוה (שבב' סה: וכו"י"ז נדה סו. ע"י"ש בארובה). ופליגא ידידה אדירדה. דשמואל אשמואל (שבב' שם). אין המים מטהררים בוחאלין. אין מטהרין אדם וכלים טעופלין כן דרך וזחילה ואין להםתקין למקוה ולטבול במקוה. אלא פרת ביומי תשרי. שגדלו הגשמים ירדו וזחלו ופליגא ע"הו תורת מעין על נהרות המושקין. אלמא ספיקא ליה שגדלין ממי הגשמים, ואי שעמי' בכורות מטהרין צוחלין הטעפין צנמין מטהרין צריביו הווחלין ויטבטלו הטעפין כהן להיות זה וזה טובלין כהן כשציל הווחלין (שם). הלוקח. לקח עשרה עולאים שלא תפשונו מן הסוף (ב"ב י"א).

מסורת הש"ס

(א) שבת סה: גדרים מה.
(ב) נדה ס"א, א' ז"ק קי:
[לעיל י"א, ד'] (נבדלשט' צו:
(ג) ע"י היטב רש"י שבת סה:
ד"ה וסבר, א' ז"ל ונובעין ז"ק, א' ז"ל לתון מרובה ומיכת הרי נמחק ז"ק, א' ז"ק,
(ט) כ"א מפשי מעידין כו' ז"ק,
(י) ז"ל רבה, א' ז"ק, א' ז"ק,
(כ) ז"ל ד"ע צמערב, א' כ"א
(ג) ז"ל ז"ל לתון מרובה מכה עמוד אור של חמה ע"ג
(ד) ולערב מכה עמוד האור של חמה כנגד גיהנם צנמוחא
(ה) ז"ל ז"ק, א' ז"ל ורד"י,
(ו) וע"י חוס' צ"ב פד. ד"ה צלפרא וע"י היטב חוס' קדושין ע"א: ד"ה עד היקין,
(ז) ציעומתא, א' ז"ל רמון,

ⓘ
⏏

הנהות הב"ח
(ה) נגרא מטהררים בוחאליים:
(ו) שם צנשנה הלוקח או ענינן:
(ז) רש"י ד"ה מקוה וכו' מים חיים וזוחלין נובעין לשנא אחריתא וכו' ע"י צנורות הס"ד והשאר נמחק:

ⓘ
⏏

לעזי רש"י
קלוי"ש [קלידיו'שן].
רשתות-צברים, מתצללות.

ⓘ
⏏

מוסף רש"י

נהרא מכיפיה מיבריך. משמחו וממקוריו ומסלט, סלט מתרגמינן כיפא, מכיפיה מיבין ונא' מלמא גשמיים (שבב' שם). מיטרא במערבא. דלרץ ישראל. סהרא רבה פרת. פרט מעיד דנבר שהוא יורד מתוך ישראל לנצל וגדל ממנו הגשמים ויורעין בני צבל שירדו גשמים הכי ארץ ישראל ושחמים על אחיהם (שם וכו"י"ז ודרים א). מקוה בינומי ניסן. יא' מים מוטטין או סתוך לנהר וממשיך לתוכן מי הנהר וטובלות שם (שבב' סה) ואין טובלות צנהר (נדה סו). ומפצי בינומי תשרי. טעופלין צנהר מפני שהזוחלין מרצין אצל מפני חלוצם נטון נמללות צנהר שעוברות עליהן (שם טעופלות כפרת ומפני הטניט שלא יכא חלוצה טטנות המפן תחת רגליהן (שבב' סה). סבר לה כרב בו'. דלמר פרת גדל ומימיו מתצרכין ע"י גשמים (שם שם). שמוא ירבו נוטפין. היט גשמים, על ההוחלין. הטבעין, ומנן צמכת מקואות (פ"ה מ"ה) הוחלין טענין והטעפין כמקוה, ומיטו צמורי' אף מעין וצור מקוה מים. יטל מילא על כתפו ועשה מקוה בתחילה יכא טטור מ"ל מעין, מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים, אי מה מעין מטהר צוחלין אף מקוה מטהר צוחלין, מ"ל אך מעין, המעין מטהר צוחלין ומקוה מטהר צאשבורן, ומיהו צאשבורן דקוו וקיימי, לאספוקי שאס הטביל בו כלים דרך צוחליה כשגן מנשיכן ויורדים למקוה לא עלתה להם טבילה, דצור ומקוה כמיו דקוו וקיימי, אצל טעפין מטהרין כמו שגן צוחלין ומושכין מנצוה לגמור דכרך כל הנהרות, הלך ציומי ניסן שנהרות גדלין ממנו הגשמים של ימי החורף ומפשהרת השלגים, חיים שמה ירדו הטעפין על צוחלין שמוספו צנהר מן הגשמים על הוחלים החיים וטבולו הוחלין החיים צנוטפין ואין מורח מעין עליהן לנהר צוחלין אלא צאשבורן ועציד להו מקואות דקוו וקיימי. ואי קלמיו מרציו הליי משום דספק צצות נינהו וצוה טעונה מים חיים, ואי אפשר להעמיז מושם דלמרינן חומר צוצ מנצוה שחז טעון מים חיים וצוה חליה טעונה